

คำชี้แจง

การปรับปรุงดัชนีราคาผู้บริโภค ปีฐาน 2550

1) สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ได้จัดทำดัชนีราคาผู้บริโภคและเผยแพร่เป็นประจำทุกเดือนเพื่อใช้วัดภาวะค่าครองชีพของประชาชนและอัตราเงินเฟ้อของประเทศ ซึ่งโดยปกติมีการปรับปรุงน้ำหนักค่าใช้จ่ายและโครงสร้างรายการสินค้าที่ใช้คำนวณดัชนีราคาผู้บริโภคทุกๆ 4 - 5 ปี ตามการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เพื่อให้ดัชนีราคาผู้บริโภคมีความทันสมัย ถูกต้อง สะท้อนค่าครองชีพของประชากร ตามพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป

2) การปรับปรุงน้ำหนักและรายการสินค้า ครั้งนี้ใช้ข้อมูลผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ที่สำนักงานสถิติแห่งชาติสำรวจครั้งล่าสุด คือ ปีพ.ศ.2550 มาศึกษาโครงสร้างรายได้ รายจ่ายของครัวเรือน เพื่อกำหนดกรอบครัวเรือนตัวอย่างของการจัดทำดัชนีราคาผู้บริโภคให้ครอบคลุมกลุ่มประชากรส่วนใหญ่ โดยกำหนดกรอบที่ตั้งของครัวเรือน จำนวนสมาชิกของครัวเรือนและรายได้ประจำของครัวเรือน สำหรับเป็นข้อมูลให้สำนักงานสถิติแห่งชาติคัดข้อมูลค่าใช้จ่ายของครัวเรือนดัชนีราคาผู้บริโภค เพื่อใช้ในการปรับปรุงน้ำหนักค่าใช้จ่ายในการคำนวณดัชนีราคาผู้บริโภค

3) การเพิ่มพื้นที่จัดเก็บราคาสินค้า ได้เพิ่มตัวอย่างจังหวัดที่จัดเก็บราคาสินค้าอีก 4 จังหวัดโดยเพิ่มภาคละ 1 จังหวัด คือ จังหวัดน่าน ประจวบคีรีขันธ์ ระนอง และอุดรธานี โดยพิจารณาจากภาวะเศรษฐกิจ และแนวโน้มความเจริญเติบโตของจังหวัดนั้น ๆ ที่จะเป็นตัวแทนที่ดี รวมถึงความเป็นไปได้ในการจัดเก็บราคาสินค้าด้วย เพื่อให้ดัชนีราคาผู้บริโภคสามารถสะท้อนข้อเท็จจริงได้ดียิ่งขึ้น

1. ดัชนีราคาผู้บริโภคชุดทั่วไป ปีฐาน 2550

1.1 ปรับปรุงลักษณะของครัวเรือนดัชนี

- ที่ตั้งของครัวเรือน

กำหนดครัวเรือนดัชนี สำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปทั้งครัวเรือนในเขตเทศบาล ตามที่เคยจัดทำ

- ขนาดของครัวเรือน

กำหนดจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-5 คนต่อครัวเรือน ซึ่งมีจำนวนครัวเรือนสะสม ในเขตเทศบาลที่ร้อยละ 91.8

- รายได้ประจำของครัวเรือน

ในการกำหนดรายได้ของครัวเรือนดัชนีคำนึงถึง ครอบคลุม (Coverage) และความกลมกลืนของรูปแบบในการบริโภค (Homogeneity) ของครัวเรือนดัชนี โดยในการกำหนด รายได้ขั้นสูงสุดของครัวเรือนดัชนีได้ตัดครัวเรือนเคสที่ 10 ซึ่งมีรายได้ครัวเรือนถึงร้อยละ 39 ของ ครัวเรือนทั้งหมดออกไป เนื่องจากผู้บริโภคกลุ่มนี้มีรายได้และรูปแบบในการบริโภคที่แตกต่างจาก ผู้บริโภคกลุ่มอื่นมาก สำหรับในการกำหนดรายได้ขั้นต่ำของครัวเรือนดัชนีพิจารณาจากค่าแรงขั้นต่ำ และเส้นของความยากจนเพื่อสะท้อนการครองชีพของผู้บริโภคทั่วไปได้ดียิ่งขึ้น

ลักษณะของครัวเรือนตัวอย่างของดัชนีผู้บริโภคทั่วไปดังนี้

กรอบครัวเรือนดัชนี	ปี 2550
1. ที่ตั้งของครัวเรือน	ในเขตเทศบาล กรุงเทพฯ -ปริมณฑล และภูมิภาค 4 ภาค
2. ขนาดของครัวเรือน	1-5 คน
3. รายได้ประจำของครัวเรือน	9,000 – 55,000 บาท/เดือน

1.2 การปรับปรุงรายการสินค้าและบริการ

- การกำหนดรายการสินค้าและบริการ

กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกรายการสินค้าที่มีสัดส่วนค่าใช้จ่ายของสินค้าแต่ละรายการตั้งแต่ร้อยละ 0.01 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครัวเรือนดัชนีที่ได้จากข้อมูลการสำรวจของ สำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยใช้ ส่วนสินค้ารายการที่ไม่สามารถออกรายการได้ จะนำค่าใช้จ่ายไปรวม ให้กับรายการสินค้าในหมวดเดียวกันที่มีความใกล้เคียงกัน

- จำนวนรายการสินค้าและบริการ ใช้คำนวณในปี 2550 มี 417 รายการ คือ สินค้าและบริการเพิ่มขึ้นจากปี 2545 จำนวน 55 รายการ โดยหมวดอาหารและเครื่องดื่ม เพิ่มขึ้น 19 รายการ หมวดอื่น ๆ ไม่ใช่อาหารและเครื่องดื่ม เพิ่มขึ้น 36 รายการ

1.3 การปรับปรุงหมวดสินค้าและบริการ

- ในปี 2550 ดัชนีหมวดใหญ่ยังคง 7 หมวดเหมือนเดิม
- รายการสินค้าในหมวดต่าง ๆ ได้ปรับปรุงตามโครงสร้างของ COICOP

1.4 สัดส่วนค่าใช้จ่ายโครงสร้างดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปของประเทศ

เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของครัวเรือนที่ใช้เป็นน้ำหนักสำหรับคำนวณดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป ระหว่างปี 2545 กับปี 2550

หมวด	สัดส่วนค่าใช้จ่าย (ร้อยละ)		เพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
	ปี 2545	ปี 2550	
รวมทุกรายการ	100.00	100.00	-
● หมวดอาหารและเครื่องดื่ม	36.06	33.01	-8.5
● หมวดสินค้าอื่น ๆ ไม่ใช่อาหารและเครื่องดื่ม	63.94	66.99	4.8
- หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	3.40	2.96	-12.9
- หมวดเคหสถาน	23.86	23.48	-1.6
- หมวดตรวจรักษาและบริการส่วนบุคคล	6.04	6.87	13.7
- หมวดพาหนะ การขนส่งและการสื่อสาร	21.99	26.80	21.9
- หมวดการบันเทิง การอ่านและการศึกษา	5.82	5.21	-10.5
- หมวดยาสูบและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์	2.83	1.66	-41.3

สัดส่วนค่าใช้จ่ายหมวดอาหารและเครื่องดื่ม ลดลงร้อยละ 8.5 เป็นการลดลงของ

- อาหารสำเร็จรูป ลดลงร้อยละ 18.41 ได้แก่ กับข้าวสำเร็จรูป
อาหารบริโภคนอกบ้าน เช่น ไข่ ข้าวราดแกง อาหารตามสั่ง

สัดส่วนค่าใช้จ่ายหมวดอื่น ๆ ไม่ใช่อาหารและเครื่องดื่ม เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.8

- พาหนะการขนส่งและการสื่อสาร เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.9 ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง
- ค่าของใช้ส่วนบุคคล เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.31 ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ป้องกันและบำรุงผิว
ครีมนวดผม และกระดาษชำระ

1.5 สัดส่วนประชากรของดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป ในแต่ละภูมิภาค

เปรียบเทียบสัดส่วนค่าใช้จ่ายครัวเรือน ในแต่ละภูมิภาคที่ใช้ถ่วงน้ำหนัก สำหรับ
คำนวณดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปของประเทศ ระหว่างปี 2545 กับปี 2550

ภาค	สัดส่วนประชากร (ร้อยละ)	
	ปี 2545	ปี 2550
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	47	46
ภาคกลาง	17	19
ภาคเหนือ	12	10
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	15	14
ภาคใต้	9	11
ประเทศ	100	100

2. ดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน ปีฐาน 2550

2.1 **ดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน** คือ ดัชนีราคาผู้บริโภคชุดทั่วไปที่หักรายการสินค้ากลุ่มอาหารสด (ซึ่งมีการเคลื่อนไหวขึ้นลงบ่อยและเป็นลักษณะตามฤดูกาล) และสินค้ากลุ่มพลังงาน (ซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุมของนโยบายการเงิน) ออก เหลือแต่รายการสินค้าที่ราคาเคลื่อนไหวตามกลไกตลาด เพื่อวัดเงินเพื่อพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจ

2.2 รายการสินค้าใช้คำนวณดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐานหรืออัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน

ในการคำนวณดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (Core Consumer Price Index) หรืออัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (Core Inflation) ของประเทศปีฐาน 2550 สินค้าที่ใช้คำนวณมีจำนวน 300 รายการ จากจำนวนรายการสินค้า 417 รายการของสินค้าในตะกร้าดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปปีฐาน 2550 เป็นหลัก โดยตัดรายการสินค้าประเภทอาหารสดและพลังงานออก รายการสินค้าที่ตัดออก มีทั้งสิ้น 117 รายการ

2.3 สัดส่วนค่าใช้จ่ายของสินค้ากลุ่มอาหารสดและพลังงานที่หักออกคิดเป็นร้อยละ 24.54 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครัวเรือนในปี 2550 โดย

- อาหารสด คิดเป็นร้อยละ	14.61
- พลังงาน คิดเป็นร้อยละ	9.93

สัดส่วนค่าใช้จ่ายของสินค้าดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐานปี 2545 เทียบ ปีฐาน 2550

หมวด	สัดส่วนน้ำหนัก		เพิ่ม/ลด ร้อยละ
	ปีฐาน 2545	ปีฐาน 2550	
ดัชนีราคาผู้บริโภคชุดทั่วไป (รวมทุกรายการ)	100.00	100.00	-
ดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (ไม่รวมอาหารสดและพลังงาน)	75.95	75.46	- 0.65
กลุ่มอาหารสดและพลังงาน	24.05	24.54	2.04
อาหารสด	15.00	14.61	- 2.60
พลังงาน	9.05	9.93	9.72

หมายเหตุ หน่วยเป็นร้อยละเทียบกับค่าใช้จ่ายรวมของดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป

3. ดัชนีราคาผู้บริโภครายได้น้อย ปีฐาน 2550

3.1 ปรับปรุงลักษณะของครัวเรือนตัวอย่าง

- ที่ตั้งของครัวเรือน

กำหนดกรอบที่ตั้งของครัวเรือนที่อยู่ในเขตเทศบาล

- ขนาดของครัวเรือน

ขนาดของครัวเรือนดัชนีราคาผู้บริโภครายได้น้อย คือ ครัวเรือนที่มีสมาชิก 1-5 คน

- รายได้ประจำของครัวเรือน

คัดเลือกตัวแทนรายได้ประจำของครัวเรือนโดยรายได้ขั้นต่ำที่ 3,500 บาท/เดือน เช่นเดียวกับดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป ส่วนรายได้ขั้นสูงปรับด้วยค่าดัชนีราคาผู้บริโภครายได้น้อยของปี 2550 โดยปรับจาก 15,000 บาท/เดือน เป็น 18,000 บาท/เดือน

ลักษณะของครัวเรือนตัวอย่างของดัชนีราคาผู้บริโภครายได้น้อย

กรอบครัวเรือนดัชนี	ปี 2545
1. ที่ตั้งของครัวเรือน	ในเขตเทศบาล กรุงเทพฯ -ปริมณฑล และภูมิภาค 4 ภาค
2. ขนาดของครัวเรือน	1 - 5 คน
3. รายได้ประจำของครัวเรือน	3,500 – 18,000 บาท/เดือน

3.2 การปรับปรุงรายการสินค้าและบริการ

- จำนวนรายการสินค้าและบริการ ใช้คำนวณในปี 2550 รวมทุกรายการ 411 รายการ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม 156 รายการ และหมวดอื่น ๆ ไม่ใช่อาหารและเครื่องดื่ม 255 รายการ

3.3 สัดส่วนค่าใช้จ่ายโครงสร้างดัชนีราคาผู้บริโภครายได้น้อย

เปรียบเทียบสัดส่วนค่าใช้จ่ายปี 2545 และปี 2550

ดัชนีราคาผู้บริโภครายได้น้อย

หมวด	สัดส่วนค่าใช้จ่าย (ร้อยละ)		เพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
	ปี 2545	ปี 2550	
รวมทุกรายการ	100.00	100.00	-
● หมวดอาหารและเครื่องดื่ม	46.08	43.56	-5.5
● หมวดสินค้าอื่นๆ ไม่ใช่อาหารและเครื่องดื่ม	53.92	56.44	4.7
หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	2.94	2.73	-7.1
หมวดเคหสถาน	22.91	20.33	-11.3
หมวดตรวจรักษาและบริการส่วนบุคคล	5.31	6.46	21.7
หมวดพาหนะ การขนส่งและการสื่อสาร	15.09	20.16	33.6
หมวดการบันเทิง การอ่านและการศึกษา	4.36	4.33	-0.7
หมวดยาสูบและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์	3.31	2.43	-26.6

สัดส่วนค่าใช้จ่ายหมวดอาหารและเครื่องดื่ม ลดลงร้อยละ 5.5 เป็นการลดลงของ

- อาหารสำเร็จรูป ร้อยละ 20.1 ได้แก่ อาหารบริโภคนอกบ้าน เช่น ข้าวผัด แยมเบอร์เกอร์

สัดส่วนค่าใช้จ่ายหมวดอื่น ๆ ไม่ใช่อาหารเครื่องดื่ม เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 เป็นการเพิ่มขึ้นของ

- หมวดพาหนะ การขนส่งและการสื่อสาร ได้แก่ น้ำมัน ร้อยละ 44.1
- หมวดของใช้ส่วนบุคคล ร้อยละ 42.8 ได้แก่ กระดาษชำระ ครีมนวดผม

3.4 สัดส่วนค่าใช้จ่ายครัวเรือนประชากรของดัชนีราคาผู้บริโภครายได้น้อย

เปรียบเทียบสัดส่วนประชากรที่ใช้ถ่วงน้ำหนัก สำหรับคำนวณดัชนีราคาผู้บริโภค รายได้น้อยของประเทศ ระหว่างปี 2545 กับปี 2550

ภาค	สัดส่วนค่าใช้จ่ายครัวเรือน (ร้อยละ)	
	ปี 2545	ปี 2550
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	35	35
ภาคกลาง	20	20
ภาคเหนือ	16	16
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	18	19
ภาคใต้	11	10
ประเทศ	100	100
